

Kennis van relaties tussen landschap, bodem, water en vegetatie

Praktische kennis over de opbouw en het functioneren van het landschap en de natuur is essentieel bij het signaleren en oplossen van beheervraagstukken. Het begrijpen van de landschapsecologische relaties vormt daarbij de basis. Bij de inrichting, het beheer en de eventuele ontwikkeling van (natuur)terreinen wordt hieraan vaak nog te weinig aandacht besteed, of worden verkeerde en/of te veel vragen uitgezet voor (extern) onderzoek. Vragen die u in belangrijke mate zelf kunt beantwoorden.

Hoe signaleert en herkent u in het veld knelpunten bij het gevoerde natuurbeheer of de ingezette natuurontwikkeling? Hoe stelt u vast welke oorzaken hieraan ten grondslag liggen? Dat zijn onderwerpen in deze nieuwe cursus. Met het uitvoeren van een praktische gebiedsanalyse op basis van een bureaustudie, aangevuld met eigen veldwaarnemingen krijgt u hier grip op. Welke informatie geven de vegetatie, de waterstanden, de waterkwaliteit en bodemkenmerken? De focus ligt op de vochtige en natte (semi-) terrestrische en aquatische systemen.

Deze cursus wordt georganiseerd door Van Hall Larenstein in samenwerking met B-ware.

De cursus

In de cursus staat de praktische toepassing van de ecohydrologie: het voorkomen van vegetatietypen en plantensoorten in relatie tot bodemkenmerken en grondwaterkwaliteit; centraal. Verschillende schaalniveaus, van gebied tot standplaats, komen aan bod en worden toegelicht met voorbeelden uit de praktijk. Eenvoudig onderzoek in de vorm van observeren, meten en analyseren van gegevens krijgt ruim de aandacht. U voert zelf metingen uit, verzamelt data en gaat deze vergelijken met reeds bestaande gegevens. U krijgt zicht op de waarde van gegevens.

Deze inzichten kunt u gebruiken bij inrichtings- en beheeradviezen en waar nodig bij het voorbereiden en uitzetten van onderzoek.

Opbouw van de cursus

- Een zesdaagse cursus van 1 cursusdag per week. Een combinatie van theorie, bureaustudie (zelfstudie) en veldwerk.
- Het veldwerk (2,5 dag) vindt plaats op Landgoed Larenstein (1 dagdeel), Landgoed Staverden (2 dagdelen) en het Wisselse Veen (2 dagdelen), alle drie gelegen aan de flanken van de Veluwe.

Voor wie is de cursus bestemd?

Deze cursus is primair voor (technische) beheermedewerkers van terreinbeherende organisaties en waterschappen. Daarnaast is de cursus interessant voor project-medewerkers van gemeenten en provincies, docenten in het hoger (beroeps)onderwijs en adviseurs binnen de (groene) adviesbureaus. Instapniveau is MBO-basiskennis in het vakgebied of gelijkwaardig.

Deze folder is met de grootst mogelijke zorgvuldigheid samengesteld. De gegevens kunnen echter veranderen en daarom kunt u aan de informatie in de folder geen rechten ontleen.

Inhoud

Landschapsecologische systeemanalyse

Hoe pakt u een landschapsecologische systeemanalyse aan? Welke bronnen zijn beschikbaar en wat voor informatie hebben deze te bieden?

Hydrologische systeemanalyse; hydrologische basiskennis

Wat is een watersysteem en hoe werkt het? Wat zijn de belangrijkste karakteristieken en hoe verhouden die zich tot levensgemeenschappen zoals vegetaties? U oefent met het gebruik van waterkwantiteit- en kwaliteitsgegevens voor het begrijpen van het functioneren van het hydrologisch systeem.

Bodem en chemische processen

Welke chemische (bodem)processen zijn sturend binnen de ecohydrologie? Bij (semi-)terrestrische systemen kijkt men vooral naar de samenstelling van

de bodem en grondwaterkwantiteit en -kwaliteit als sturende factoren voor de beschikbaarheid van vocht, nutriënten en zuurgraad; bij open-water systemen (aquatische systemen) ook naar gehalte aan organische stoffen (trofie- en saprobiegraad), waterhardheid versus zuurgraad, en nutriënten- en zuurstofbeschikbaarheid.

De indicatiewaarde van vegetaties en macrofauna

Hoe kan men de vegetatie gebruiken als indicator voor de belangrijkste standplaatsfactoren?

Integratie

Hoe gebruikt u de bureaustudie en verzamelde veldgegevens bij het beantwoorden of helder krijgen van vragen en het doen van voorstellen voor onderzoek?

Meer informatie

Meer informatie over de cursus kunt u inwinnen bij Trainingen & Cursussen.
Postbus 9001
6880 GB VELP
T: 026-3695640
E: info.tc@hvhl.nl
I: www.hvhl.nl/cursussen

Inschrijven

De algemene inschrijfvoorwaarden kunt u lezen op onze website of telefonisch opvragen. U kunt zich tot uiterlijk twee weken voor aanvang van de cursus inschrijven via onze website www.hvhl.nl/cursussen. Cursusdata en kosten van de cursus vindt u op onze website in het cursusrooster.

Volg ons op:

- facebook.com/VHLHogeschool
- twitter.com/hogeschool_vhl
- youtube.com/user/vanhallarenstein

**van hall
larenstein**
university of applied sciences

